

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ.

ΔΙΑ τί ἄρα γε ἀνεγνώσθη σήμερον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου; — Διότι σήμερόν ἐστιν ἡ κυριακὴ πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Φώτων, ἡγου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ὁ κόσμος ἐφωτίσθη· ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου διαλαμβάνει περὶ τοῦ τιμίου προδρόμου, τοῦ βαπτίσαντος τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο βαπτισμάτων, ἡγου τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπειδὴ οὖν πλησιάζει ἡ πανένδοξος καὶ σωτήριος ἑορτὴ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καλὸν καὶ ὠφέλιμόν ἐστιν ἵνα, λαλήσαντες περὶ τούτου τοῦ βαπτίσματος, φανερώσωμεν πρῶτον, διὰ τί ὁ θεὸς ἠθέλησεν ἵνα βαπτιζώμεθα οὐ μόνον διὰ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ δι' ὕδατος· δεύτερον τί σημαίνουν οὐσα ποιούμεν εἰς τὴν τελετὴν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος· τρίτον ποῖα χαρίσματα λαμβάνομεν βαπτιζόμενοι, καὶ τέταρτον πόσα εἰσὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰ βαπτίσματα.

Ἐπειδὴ σύνθετοί ἐσμεν ἐκ ψυχῆς αὐλοῦ καὶ σώματος ὑλικοῦ, εὐδόκησεν ὁ

πανάγαθος θεὸς ἵνα πάντα τὰ πνευματικὰ χαρίσματα, καὶ αὐτὰ τὰ διὰ τῶν ἁγίων μυστηρίων διδόμενα, ἔχωσι καὶ ὑλικά σημεῖα, προσβάλλοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, ἵνα οὐ μόνον διὰ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων αἰσθάνηται ἡ ψυχὴ τῶν πιστευόντων· τότε καὶ διὰ τίνος ἔρχεται εἰς αὐτὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ χάρις· αὐτὰ τὰ ὑλικά σημεῖα ἐξεγείρουσι τὴν ψυχὴν, καὶ ποιῶσιν αὐτὴν προσεκτικὴν εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἀοράτου θείας χάριτος· ἐὰν αὐτὰ ἔλειπον, ἡμεῖς, μὴ γινώσκοντες μηδὲ τὸ διὰ τίνος, μηδὲ τὸ πότε δίδεται ἡμῖν ἡ χάρις, ἡμεθα ἀμφίβολοι καὶ ἀνέτοιμοι, καὶ ἐπομένως ἀνάξιοι τῶν θείων χαρισμάτων.

Ὁ πανυπερέτελος θεός, ὅστις ὡς παρόντα βλέπει τὰ πάντα καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἰδὼν καὶ πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου καὶ τὴν πλάσιν καὶ τὴν πτώσιν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἐδιώρισε καὶ προκατήγγειλε τὸν τρόπον τῆς ἀναπλάσεως καὶ ἀνορθώσεως αὐτῶν, τῆς μελλούσης γενέσθαι διὰ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τούτου εὐθὺς εἰς τὸν καιρὸν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου « Πνεῦμα θεοῦ ἐπέ- Γα. 1, 2.

» φέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος » σύμβολον τοῦτο σαφέστατον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ὕδατος, διὰ τῶν ὁποίων τὸ βαπτιζόμενον γένος τῶν ἀνθρώπων ἀνορθοῦται ἀπὸ τοῦ πτώματος τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἀναπλάττεται τὴν πνευματικὴν ἀνάπλασιν καὶ ἀναγέννησιν. Ὅτε δὲ ὁ θεός, ὀργισθεὶς διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, κατέκλυσε δι' ὕδατος τὸν σύμπαντα κόσμον, τότε ἐδιώρισε σημεῖον τῆς καταπαύσεως τῆς ὀργῆς αὐτοῦ καὶ βεβαίωσιν τῆς εἰρηνικῆς αὐτοῦ διαθήκης μετὰ τῶν ἀνθρώπων τὸ τόξον ἐν τῇ νεφέλῃ. « Τὸ τόξον μου, εἶπε, τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, » καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνά μέσον » ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς » τὸ δὲ τόξον, ἤγουν ἡ ἴρις, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ὕδωρ καὶ ἀτμός τῆς γῆς. ἄλλο τοῦτο σύμβολον τοῦ θείου βαπτίσματος, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος, εἰρηνοποιούμενος μετὰ τοῦ θεοῦ, γίνεται φίλος αὐτοῦ· καὶ τὸ μὲν ὕδωρ σύμβολον φανερόν τοῦ ἁγίου ὕδατος, ὁ δὲ ἀτμός τύπος τοῦ παναγίου πνεύματος. Τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ γένους ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Φαραῶ, ἣτις ἐσήμαινε τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου, ἐπραξεν ὁ θεός, διαπεράσας τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ σκεπάσας αὐτοὺς διὰ τῆς νεφέλης, τὸν δὲ Φαραῶ σὺν τοῖς ἄρμασιν αὐτοῦ καταποντίσας· καὶ ἡ μὲν θάλασσα ἐσήμαινε τὸ ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος, ἡ δὲ νεφέλη τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, ὁ δὲ Φαραῶ τὸν σατανᾶν τὸν ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ βαπτίσματος συντριβόμενον. Μετὰ ταῦτα οὐδὲ τὴν ἱερουσόλην δίδωσιν εἰς τὸν Ἀαρών, ἐὰν μὴ πρῶτον λούσῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ

Γεν. 9,
13.ἔξ. 14,
19.ἀγ. 29,
4.

τοῦ ὕδατος· οὐδὲ δέχεται τοὺς ἱερεῖς εἰσερχομένους εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λειτουργῆσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον νιφθῶσι διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐν τῷ ἁγιασμένῳ λουτρῇρι τῷ « Ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου » καὶ ἀνά μέσον τοῦ θυσιαστηρίου » οὐδὲ τὴν θυσίαν τοῦ Ἥλιου συγχωρεῖ γένεσθαι, ἐὰν μὴ πρῶτον ἐκχέῃ τρίς περὶ αὐτὴν ὕδωρ· οὐδὲ αὐτὸν τὸν Ἥλιον ἀναλαμβάνει ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, ἐὰν μὴ πρότερον διαβῇ τὸν Ἰορδάνην. Ἐπειτα διὰ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν προφητῶν Ἡσαΐου ἐξαποστέλλει πάντας τοὺς ἐπιθυμούντας τὴν σωτηρίαν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ σωτηρίου· « Ἀντλήσατε, λέγει, ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου. » Οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ » τελευταῖον ἀποστέλλει τὸν πρόδρομον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, βαπτίζοντα εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν προσερχομένους, καὶ παρῆρσι διδάσκοντα, ὅτι αὐτὸς βαπτίζει βάπτισμα μετανοίας, « Ἴνα πιεσέωσιν εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν, τουτέστιν εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν » καὶ κηρύττοντα, ὅτι αὐτὸς βαπτίζει ἐν ὕδατι, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς « Ἐν πνεύματι ἁγίῳ. » Ὅτε δὲ αὐτὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, σάρκα λαβὼν καὶ ἐνανθρωπίσας, ἦλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου, τότε τὸ μὲν ὕδωρ ἡγιάσθη, πλὴν ἔμεινεν ὕδωρ, οἱ δὲ τύποι τοῦ πνεύματος ἔπαυσαν, καὶ ἔδωκαν τόπον τὰ σύμβολα εἰς τὰ πράγματα· διότι, ὅταν ἀνέβῃ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἀνεώχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ αὐτὸ τὸ πανάγιον πνεῦμα, οὐρανόθεν κατελθὼν ὀρατῶς ἐν

αὐτ. 30,
18.3. Βα. 18,
33, 34.4. Βα. 1,
2, 8.Ἡσ., 12,
3.αὐτ. 55,
1.Πράξ. 19,
4.Μάρκ. 1,
8.Ματ. 3,
16.

εἶδει περιστερᾶς, ἦλθεν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν
 1. **Χριστόν, « Καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν ».** Εἰς
 32. τὰ Ἰορδάνεια ρεῖθρα, ἐν οἷς ἡμεῖς βαπτι-
 ζόμεθα, τὸ μὲν ὕδωρ ἀγιάζεται διὰ τῆς
 ἐπικλήσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ, πλὴν
 μένει ὕδωρ, ἵνα διεγείρη, ὡς εἶπομεν, τὴν
 ψυχὴν ἡμῶν εἰς αἴσθησιν τοῦ ἐπουρανίου
 χαρίσματος· ἡ δὲ χάρις τοῦ ἀγίου πνεύμα-
 τος, ἡ διδομένη ἡμῖν δι' ἐκείνου τοῦ ἀγια-
 σθέντος ὕδατος, ἐστὶν ἀόρατος καὶ ἀνεπαί-
 σθητος εἰς τὰς σωματικὰς αἰσθήσεις, καὶ
 ὀρατὴ ὑπάρχει καὶ αἰσθητὴ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν
 καὶ τὴν αἴσθησιν τῆς πιστευούσης ψυχῆς.

Ἄλλὰ διὰ τί ὁ θεὸς τὸ ὕδωρ ὤρισεν
 ὑλικὸν σημεῖον τῆς τοιαύτης μεγάλης καὶ
 ἐπουρανίου χάριτος; ἵνα τὸ ὑλικὸν σημεῖον
 ἔχη ἀναλογίαν μετὰ τοῦ αὐλοῦ δώρου τοῦ
 ὑπ' αὐτοῦ σημειουμένου, καὶ δηλοποιῇ τὰς
 τούτου ἐνεργείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα.
 Τὸ ὕδωρ πλύνει πάσας τὰς ἀκαθαρσίας·
 τὸ βάπτισμα καθαρίζει ἀπὸ πασῶν τῶν
 ἁμαρτιῶν. Τὸ ὕδωρ ἀνακαινίζει τὰς δυνά-
 μεις τοῦ σώματος, τοῦ ὑπὸ τῆς δίψης ἐκ-
 τακέντος· τὸ βάπτισμα ἀναζωοποιεῖ τῆς
 ψυχῆς τὰ ἰδιώματα, τὰ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας
 νεκρωθέντα. Τὸ ὕδωρ συστατικὸν ἐστὶ τῆς
 ζωῆς, τὸ βάπτισμα, χορηγὸν τῆς σωτηρίας·
 πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ « Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν
 » εἰς Χριστόν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον
 » αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν », ἀνάγκη ἐστὶν
 ἵνα συνταφῶμεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσμα-
 τος εἰς τὸν θάνατον. Ποῦ δὲ δυνάμεθα τα-
 φῆναι, καθὼς ἐτάφη ὁ Χριστός; εἰς τὸν
 ἀέρα; ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐσμεν, διὰ παντός βε-
 βυθισμένοι· εἰς τὸ πῦρ; ἀλλὰ τοῦτο προ-
 ξενεῖ ἀναμφιβόλως θάνατον· εἰς τὴν γῆν

Ῥωμ. 6,
3.

ἔπρεπε, καθὼς ὁ Χριστός· ἀλλὰ τοῦτο φέρει
 προφανέστατον θανάτου κίνδυνον· ὁ Χρι-
 στός νεκρὸς ἐτάφη εἰς τὴν γῆν, ἡμεῖς,
 ζῶντες, ἀκινδύνως θαπτόμεθα εἰς τὸ ὕδωρ·
 μόνον οὖν τὸ ὕδωρ ἐστὶ τὸ στοιχεῖον, δι' οὗ
 ἡμεῖς δυνάμεθα ταφῆναι ὁμοίως τῷ Ἰησοῦ
 Χριστῷ, καθὼς λέγει ὁ θεοκῆρυξ ἀπόστολος·
 « Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι
 » τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνα-
 » στάσεως ἐσόμεθα ». Ἀκούεις; « Σύμφυτοι
 » τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ »·
 ἐτάφη αὐτός, θαπτόμεθα καὶ ἡμεῖς· ἀλλ' αὐ-
 τὸς μὲν ἐτάφη εἰς τὴν γῆν, ἡμεῖς δὲ εἰς
 τὸ ὕδωρ· διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὅτι θαπτό-
 μεθα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ κα-
 θ' ὁμοιον τρόπον, « Ἐν ὁμοιώματι τοῦ θανά-
 » του αὐτοῦ ».

αὐτῷ.
5.

Βλέπε δὲ τοῦτο τὸ ὁμοίωμα εἰς αὐτὴν
 τὴν τελετὴν τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀγίου
 βαπτίσματος. Ὁ παράδεισος, ἡ πρώτη
 πατρὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐφυτεύθη
 « Κατ' ἀνατολὰς »· μετὰ τὸ σκότος τῆς
 νυκτὸς ἀπ' ἀνατολῶν φαίνεται τὸ ἡλιακὸν
 φῶς· ὅθεν καὶ ὁ νοητὸς τῆς δικαιοσύνης ἡ-
 λιος, ὁ Χριστός, ὁ μετὰ τὸ σκότος τῆς
 ἁμαρτίας ἀνατείλας, καὶ τὴν κεκλεισμένην
 τοῦ παραδείσου θύραν ἀνοίξας, ἀνατολὴ
 ὠνομάσθη ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν. Διὰ
 ταῦτα οὖν ὁ βαπτιζόμενος πρῶτον μὲν
 ἴσταται βλέπων πρὸς δυσμὰς, ὅπου τὸ
 σκότος, καὶ ἀποτάσσεται τῇ δουλείᾳ τοῦ
 ἄρχοντος τοῦ σκότους, ἤγουν τοῦ σατανᾶ,
 καὶ ἀρνεῖται πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, του-
 τέστι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ πᾶσαν
 τὴν πομπὴν αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶ πάντα, ὅσα
 αὐτὸς ἐπιτηδεύεται πρὸς δόξαν αὐτοῦ καὶ

Γεν. 2,
3.

Ζαχ. 6,
12.
Ακου. 1,
78.

βλάβην ἡμῶν· καὶ ἐμφυσαῖ μὲν, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀποδιώκει αὐτὸν μακρὰν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐμπτύει δέ, ἵνα φανερώσῃ ὅτι βδελύττεται αὐτὸν τε καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Βλέπε δὲ τὸ ὁμοίωμα· ὁ μὲν Ἰησοῦς Χριστός, ὑπ' αὐτοῦ πειραζόμενος, εἶπεν· « Ὑπαγε, ὀπίσω μου » σατανᾶ »· ὁμοίως καὶ ὅτε αὐτὸς διὰ τοῦ Πέτρου ἐπεχείρησεν ἐμποδίσαι τὸ πάθος αὐτοῦ, « Ὑπαγε, εἶπεν, » ὀπίσω μου· σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ »· ὁ δὲ βαπτιζόμενος, θέλων λυτρωθῆναι ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν πειρασμῶν αὐτοῦ, « Ἄποτάσσομαί σοι, λέγει, τῷ σατανᾶ, καὶ » πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ σου ».

Μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἀποταγὴν, σρέψας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς ἀνατολάς, ὅπου τὸ φῶς, συντάσσεται τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἤγουν ὑπόσχηται μαθητῆς καὶ ἀκόλουθος αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ φυλάξαι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, καθὼς αὐτὸς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς αὐτοῦ· ἔπειτα ὁμολογεῖ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως αὐτοῦ, καθὼς ὁ Ἰησοῦς ἐμπροσθεν τοῦ Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν· καθὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ἐπλησίασε πρὸς τὸν θάνατον, ἐξεδύθη τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύθη « Χλαμύδα κοκκίνην », οὕτω καὶ ὁ βαπτιζόμενος, πλησιάσας πρὸς τὰ ὕδατα, ἐκδύεται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα ἐνδυθῆ ἔπειτα τὸν χιτῶνα τῆς εὐφροσύνης· ἐκδύεται καὶ ἐνδύεται, ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀποφρίπτει « Τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν » φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, καὶ ἐνδύεται τὸν καινὸν ἄνθρωπον, » τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ

» καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας ». Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ γυνή, ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, « Πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι αὐτὸν ἐποίησε » καὶ διὰ τῶν ἀρωμάτων τοῦ Ἰωσήφ, καὶ τοῦ μίγματος τῆς σμύρνης καὶ ἀλόης τοῦ Νικοδήμου πρῶτον ἀλείφθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἔπειτα ἐτάφη ἐν τῷ καινῷ μνημείῳ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ βαπτιζόμενος, ἐν ὁμοιώματι τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ, ἐλαίῳ ἀλείφεται τὸ σῶμα αὐτοῦ, πρὶν ἢ ἐνταφιασθῆ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας, ἣτις σημαίνει τὸ καινὸν μνημεῖον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο δὲ τὸ ἔλαιον δηλοῖ τὴν ἐκκέντρισιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀγριελαίου, ἣγουν τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τῆς ἀπιστίας καὶ ἀμαρτίας, καὶ τὸν ἐγκεντρισμὸν εἰς τὴν καλιέλαιον, τουτέστι τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς πίστεως καὶ ἀγιωσύνης, καὶ ἔχει, διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἐπικλησιν τοῦ θεοῦ, δύναμιν διωκτικὴν πασῶν τῶν ἀοράτων τοῦ πονηροῦ δυνάμεων, καὶ καθαρτικὴν τῶν ἀμαρτημάτων.

Τοιοιουτρόπως δὲ προετοιμασθεὶς ὁ βαπτιζόμενος, τρίς καταδύεται εἰς τὸ ὕδωρ διὰ τὰς τρεῖς νύκτας, καὶ τρίς ἀναδύεται διὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας, ἐν αἷς ὁ Χριστὸς ἔμεινεν εἰς τὸν τάφον· ἐπιλέγεται δὲ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατάδυσιν καὶ ἀνάδυσιν τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ τοῦ υἱοῦ, εἰς δὲ τὴν τρίτην τὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ θεανθρώπου, τὴν λέγουσαν « Πορευθέντες » οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτί- » ζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς » καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ». Ἐπειδὴ δὲ « Ἐν τρισὶ καταδύσεσι καὶ » ἰσαριθμοῖς ταῖς ἐπικλήσεσι τὸ μέγα μυ-

Ἰωάν. 19,
39, 41.

Κύριλλ.
ἐπ. Κα-
τηγ. Μυστ.
2.

Ματ. 28,
19.

Ἐφεσ. 4,
22, 24.

Βασ. ἐν
15. περί
τοῦ ἁγ.
Πνεύμ.

» στήριον τοῦ βαπτίσματος τελειοῦται »
ὡς μαρτυρεῖ ὁ οὐρανοφάντωρ Βασιλεῖος, διὰ
τοῦτο ἐξέρχεται ἐκ τῆς κολυμβήθρας, κα-
θὼς ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου. Τοῦ
Χριστοῦ ἡ σὰρξ μετὰ τὴν ἀνάστασιν πά-
θους ἀνεπίδεκτος καὶ ἄφθαρτος· ὁ βαπτι-
ζόμενος μετὰ τὸ βάπτισμα, ὡς σύμφυτος
καὶ αὐτῆς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
καθαρὸς γίνεται πάσης ἁμαρτίας καὶ
ἅγιος.

Μάρκ. 1
10.

«Ὅτε ἀνέβη ὁ Κύριος ἀπὸ τοῦ ὕδατος
τοῦ Ἰορδάνου, ἐν ᾧ ἐβαπτίσθη, εὐθὺς κα-
τῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτόν. « Καὶ
» εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε
» σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα
» ὡσεὶ περιστερὰν καταβαίνον ἐπ' αὐτόν ».
Διὰ τοῦτο οὖν, ὅταν καὶ ὁ βαπτιζόμενος
ἐξέλθῃ ἐκ τῆς κολυμβήθρας, χρίεται εὐθὺς
διὰ τοῦ ἁγίου μύρου. Τοῦτο δὲ τὸ μῦρον διὰ
τὰς ἐπ' αὐτῷ εὐχὰς καὶ ἐπικλήσεις τοῦ
θεοῦ καὶ τὰς ἐν αὐτῷ εὐλογίας ἔχει τὴν
χάριν καὶ δύναμιν τοῦ παναγίου πνεύμα-
τος, ἥτις διὰ τῆς ἐπὶ τὸν βαπτισθέντα
χρίσεως σφραγίζει τὴν δωρεὰν καὶ τὴν
ἀγιοσύνην, ἣν ἔλαβε διὰ τοῦ βαπτί-
σματος.

Ψαλ. 50,
6.

Ποίαν δὲ δωρεὰν ἢ, ὀρθότερον εἰπεῖν,
ποίας δωρεὰς καὶ χαρίσματα ἔλαβεν ὁ
βαπτισθεὶς ἄνθρωπος; — Ἐλαβε τὴν ἄφεισιν
καὶ τὴν τελείαν ἐξάλειψιν οὐ μόνον πασῶν
τῶν προαιρετικῶν αὐτοῦ ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ
καὶ ἐκείνης τῆς ἁμαρτίας, μεθ' ἧς συνελή-
φθη, καὶ μεθ' ἧς ἐκίσσησεν αὐτόν ἡ μήτηρ
αὐτοῦ, ἐκείνης τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὴν ὁ-
ποίαν ἁμαρτωλοὶ γεγόνασιν οὐ μόνον οἱ δύο
πρωτόπλαστοι οἱ ταύτην τελέσαντες, ἀλλὰ

δι' αὐτῶν καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος·
ἐκείνης τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὴν ὁποίαν
ἐξωρίσθημεν τοῦ παραδείσου, γεγόναμεν
θνητοὶ καὶ φθαρτοί, ἀπηλλοτριώθημεν τοῦ
θεοῦ, καὶ κατεστάθημεν δούλοι τοῦ διαβό-
λου· ἐκείνης τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὴν ὁποίαν
τοσοῦτον ὠργίσθη ὁ θεός, ὥστε δι' οὐδενὸς
ἄλλου τρόπου ἐξιλεύθη εἰμὴ διὰ τοῦ σαυ-
ρικοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐκχύσεως τοῦ
αἵματος τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ· ἐκείνης
τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν ὁ θεός δι' οὐδενὸς
ἄλλου τρόπου συγχωρεῖ εἰμὴ διὰ τοῦ ἐν
ὑδατι καὶ πνεύματι βαπτίσματος· « Ἐὰν
» μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος,
» οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
» τοῦ θεοῦ ».

ἰωάν. 3,
5.

Ἐκ τούτων τῶν δεσποτικῶν λόγων
φανερὸν ἐστίν, ὅτι τὸ βάπτισμά ἐστι γέν-
νησις. Καὶ ὁ μὲν Νικόδημος, ὅταν ἤκουσε
γέννησιν, ἐξηπόρησεν· ἐπειδὴ οὐκ ἠδυνήθη
νὰ καταλάβῃ περὶ ποίας γεννήσεως ἐλάλει
ὁ σωτὴρ· ἡμεῖς δέ, διδαχθέντες ὑπὸ τῆς
πρὸς τὸν Νικόδημον ἀποκρίσεως τοῦ σω-
τῆρος, ὅτι οὐκ ἔστι γέννησις σαρκικὴ, ἀλλὰ
πνευματικὴ· « Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς
» σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ, καὶ τὸ γεγεννημένον
» ἐκ τοῦ πνεύματος πνευμά ἐστιν » οὐκ ἀπο-
ροῦμεν, ἀλλὰ πεπληροφορημένοι ἐσμέν, ὅτι
ὁ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος βαπτισθεὶς
ἀναγεννᾶται τὴν πνευματικὴν ἀναγέννη-
σιν, γίνεται ἡγαπημένος ἀντὶ μεμισθημένου,
φίλος ἀντὶ ἐχθροῦ, υἱὸς καὶ κληρονόμος τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ ἀντὶ ξένου καὶ ἀπηλ-
λοτριωμένου· ἐνοικίζει αὐτόν τὸν Ἰησοῦν
Χριστόν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· « Ὅσοι
» γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, λέγει ὁ

αὐτῷ.
6.

Γαλ. 3,
27.

» θεσπέσιος Παῦλος, Χριστὸν ἐνεδύσαθε » ἐντεῦθεν λαμβάνει τὸν θεῖον φωτισμὸν καὶ τὴν χάριν, λαμβάνει τὰ χαρίσματα τοῦ παναγίου πνεύματος, γίνεται σκεῦος ἐπιτήδειον τῶν λοιπῶν μυστηρίων, τοῦ προορατικοῦ χαρίσματος, τῶν θείων ὄπτασιῶν, τῆς δυνάμεως τῶν θαυμάτων. Καὶ ὅστις μὲν φυλάξῃ τὸ μέγα τοῦ βαπτίσματος χάρισμα ἀμίαντον καὶ ἀμόλυντον, ἐκεῖνος μετὰ θάνατον εὐρίσκει ἀνεωγμένην τὴν θύραν τῆς ἐπουραίου βασιλείας, ἐνδεδυμένος δὲ τοῦ γάμου τὸ ἔνδυμα, εἰσέρχεται εἰς τὸν νυμφῶνα τὸν θεῖον καὶ εἰς τὰς λαμπρότητας τῶν ἀγίων, ἵνα χαίρῃ τὴν χαρὰν τὴν ἀνεκκλάλητον, καὶ ἀπολαμβάνῃ τότε μὲν ἐν μέρει, μετὰ δὲ τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν παγκόσμιον κρίσιν, καθολικῶς τῆς τοῦ θεοῦ δόξης καὶ μακαριότητος. Τί δὲ ἄρα γε ἔσται δι' ἐκεῖνον τὸν πανάθλιον ἄνθρωπον, ὅστις, καταφρονήσας ταύτην τοῦ θεοῦ τὴν δωρεάν, μολύνει διὰ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ τὸν ἐπουράνιον χιτῶνα τοῦ θεοῦ βαπτίσματος; σώζεται ἄρα γε αὐτός; ἄρα γε ἔχει σωτηρίας ἐλπίδα ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος; Ἀκούσατε.

Ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν ἐν βάπτισμα ἐξαλειπτικὸν τῶν ἁμαρτημάτων· « Ὁμολογῶ, » λέγει καθεὶς, ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν » ἁμαρτιῶν » τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος βάπτισμα, τὸ μὴ δευτεροῦμενον, εἰς δὲ καὶ αὐτὸς ἐβαπτίσθη ὁ Χριστός· πλὴν ἐκτὸς τούτου τοῦ βαπτίσματος εἰσι καὶ ἄλλα δύο, τὸ μὲν κατὰ πάντα ἰσοδύναμον τῷ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος βαπτίματι, τὸ δὲ ἐξαλειπτικὸν πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν, πλὴν τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας·

τὸ μὲν πρῶτόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ αἵματος βάπτισμα, τὸ δὲ δεύτερον τὸ διὰ τῶν δακρῶν τῆς μετανοίας.

Εἰς τὸ διὰ τοῦ μαρτυρίου καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίσθη, τὸ ἴδιον αἷμα ἐκχέας εἰς μαρτύριον τῆς τοῦ θεοῦ ἀληθείας· διὸ καὶ ἠρώτα τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, λέγων, « Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, » ὁ δὲ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὁ δὲ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι »; Τοῦτο δὲ τὸ βάπτισμα ἀναγκαῖον ἦν ἐξόχως εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν· διότι τότε οἱ τύραννοι ἤρπαζον ἐξαίφνης τοὺς πιστοὺς, πολλάκις ἔτι ἀβαπτίστους, ἢ ἐπειδὴ οὐκ ἔλαβον καιρὸν βαπτισθῆναι, καθότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐπίστευσαν, καὶ τὸν Χριστὸν ὠμολόγησαν, ἢ ἐπειδὴ διὰ τοὺς φόβους καὶ διωγμοὺς βαπτισθῆν οὐκ εὐρίσκον· ἀρπάζοντες δὲ αὐτούς, μετὰ τὰ πολλὰ βασανιστήρια κατέσφαττον αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἐν μακελείῳ, καὶ οὕτως ἐκεῖνοι ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι· τοῦτο δὲ τὸ βάπτισμα, λέγει ὁ μέγας θεολόγος Γρηγόριος, ἐστὶ πολὺ σεβασμιώτερον τῶν ἄλλων, καθότι μένει ἀμόλυντον πάσης ἁμαρτίας· « Οἶδα τὸ διὰ » μαρτυρίου βάπτισμα, ὁ καὶ αὐτὸς ὁ Χρι- » στὸς ἐβαπτίσσατο, καὶ πολὺ γε τῶν ἄλ- » λων αἰδεσιμώτερον, ὅσω δευτέροις ῥύποις » οὐ μολύνεται ».

Τὸ δὲ διὰ τῶν δακρῶν βάπτισμα ἄχρι τῆς σήμερον ἀναγκαϊότατόν ἐστιν εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους· διέταξε δὲ τοῦτο ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ὅτε ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν εἰς τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν τὰς ἁμαρτίας, εἰπὼν » Ἀντιῶν ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται

Ματ. 20,
22.

Γρηγ. εἰς
Α. 39.

Ἰωάν. 20;
23.

» αὐτοῖς· ἄντινων κρατῆτε, κεκράτηνται.»
 Βαπτίζεται δὲ εἰς τοῦτο τὸ βάπτισμα, ὅς
 τις, καθὼς ὁ προφήτης Δαβὶδ, κοπιάζει
 ἐν τῷ στεναγμῷ αὐτοῦ, καὶ καθ' ἑκάστην
 λούει τὴν κλίνην καὶ βρέχει τὴν στρωμνὴν
 αὐτοῦ ἐν δάκρυσιν· ὅστις μιμεῖται τὴν τοῦ
 Μανασσῆ ἐπιστροφὴν καὶ τὴν τῶν Νινευι-
 τῶν ἠλεημένην ταπεινώσιν· ὅστις, τύπτων
 τὸ στῆθος, λέγει τὰς φωνὰς τοῦ τελώνου,
 καὶ κλαίει πικρῶς διὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ-
 τοῦ, καθὼς ὁ Πέτρος· τοῦτο δὲ τὸ βάπτι-
 σμα ἀκοδεικνύει τὴν ἄπειρον τοῦ θεοῦ
 εὐσπλαγχνίαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀπόδειξιν.

Ἐστέναξας; μετενόησας; ἐπέστρεψας; ἔ-
 χυσας διὰ τὰς ἁμαρτίας σου δάκρυον; ἔ-
 λαβες εὐθύς τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτη-
 μάτων σου, καὶ ἔβαπτίσθης διὰ τῶν δα-
 κρύων σου· « Καὶ δάκρυον στάξαν, εἶπεν ὁ
 » ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἰσοδυναμεῖ
 » τῷ λουτρῷ » ὅστις καταφρονεῖ τούτου
 τοῦ βαπτίσματος, ἐκεῖνος οὐδεμίαν ἔχει
 ἐλπίδα σωτηρίας· ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐστὶν ἀνα-
 μάρτητος εἰμὴ εἷς μόνος ὁ θεός· Αὐτῷ ἡ
 δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰῶνων. Ἀμήν.

Γρηγ. ὁ
 Νύσ. εἶς,
 τὸν πρὸ
 Μικκ. Α.

